Europski parlament
2024-2029

Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja
Predsjednica

9.4.2025

g. Johan Van Overtveldt
Predsjednik
Odbor za proračune
BRUXELLES

Predmet: Mišljenje o mobilizaciji Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom – EGF/2024/003 BE/Van Hool – Belgija (2025/0061(BUD))

Poštovani g. predsjedniče,

u okviru navedenog postupka, Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja zadužen je za podnošenje mišljenja Vašem odboru te je to mišljenje odlučio podnijeti u obliku pisma.

Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja predmetno je pitanje razmotrio na sjednici od 9. travnja 2025. Na toj istoj sjednici Odbor je odlučio podnijeti Odboru za proračune, kao nadležnom odboru, niže navedeno mišljenje.

S poštovanjem,

Li Andersson

MIŠLJENJE

A. budući da je Belgija 29. listopada 2024. podnijela zahtjev za mobilizaciju Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom (EGF) u skladu s člankom 8. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/691 (Uredba o EGF-u) nakon otpuštanja u poduzeću Van Hool NV u Belgiji u gospodarskom sektoru razvrstanom u odjeljak 29. NACE-a Rev. 2 (proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica); budući da su se otpuštanja u poduzeću Van Hool dogodila u regiji razine NUTS 2 Prov. Antwerpen (BE21);

B. budući da je Belgija podnijela zahtjev na temelju intervencijskih kriterija iz članka 4. stavka 2. točke (a) Uredbe o EGF-u kojom se propisuje prestanak djelatnosti najmanje 200 radnika ili samozaposlenih osoba koji su proglašeni viškom tijekom referentnog razdoblja od četiri mjeseca u poduzeću u državi članici, uključujući radnike proglašene viškom kod dobavljača i daljnjih proizvođača; budući da je nakon procjene tog zahtjeva Komisija u skladu sa svim primjenjivim odredbama Uredbe o EGF-u zaključila da su ispunjeni uvjeti za dodjelu financijskog doprinosa iz EGF-a;

C. budući da se zahtjev odnosi na 2411 radnika koji su proglašeni viškom (prihvatljivi korisnici) koji su prestali sa svojom djelatnošću u prethodno navedenim gospodarskim sektorima;

D. budući da je Komisija 26. ožujka 2025. donijela Prijedlog odluke o mobilizaciji EGF-a u korist Belgije radi pružanja podrške ponovnom uključivanju na tržište rada 2397 ciljanih korisnika;

E. budući da su otpuštanja u Van Hoolu povezana s čimbenicima kao što su utjecaj pandemije bolesti COVID-19 na potražnju za autobusima i utjecaj rata u Ukrajini na strukturu troškova; budući da je od 2012. do 2019. prosječna prodaja poduzeća Van Hool u Europi iznosila 427 jedinica godišnje, ali se 2020. smanjila na 287 jedinica, a 2021. na 128 jedinica; budućа da je slijedom toga naglo pala dobit, a sve veća inflacija i poremećaji u lancima opskrbe dodatno su povećali pritisak na marže poduzeća; budući da su se prodajni rezultati popravili 2022. i 2023., ali su ostali blizu ili ispod razina iz 2020.; budući se prodaja nikad nije vratila na razine prije pandemije i da je Trgovački sud u Mechelenu 8. travnja 2024. objavio stečaj poduzeća Van Hool; budući da je posljedično otpušteno 2411 radnika;

F. budući da prema podacima Federacije belgijskih poduzeća (VBO) trenutačno stanje u belgijskoj industriji nije dobro; budući da u tom industrijskom sektoru zbog restrukturiranja i stečaja poduzeća kao što su Decathlon, Pfizer, Barry Callebaut, Audi i Sappi u prvoj polovini 2024. izgubljeno više od 5000 radnih mjesta;

G. budući da većina bivših radnika Van Hoola živi u Lieru (okrug Mechelen u regiji Antwerpen) i okolnim općinama; budući da industrijski sektor tradicionalno ima važnu ulogu u Lieru pa njegovo slabljenje znatno utječe na tržište rada Liera; budući da je 2020. više od 25 % radnih mjesta u Lieru bilo povezano s industrijom; budući da se, međutim, u sljedeće tri godine, do 2023., taj postotak smanjio za više od tri postotna boda; budući da je, prema navodima Flamanske službe za zapošljavanje (VDAB), zatvaranje poduzeća dovelo do znatnih poremećaja na lojalnom tržištu rada jer je, u

travnju 2024., mjesecu u kojem je poduzeće Van Hool pokrenulo stečaj, nezaposlenost porasla za 32 % u Berlaaru, 23 % u Heist-op-den-Bergu, 17 % u Nijlenu i 14 % u Lieru te je 10 % radno sposobnih stanovnika u Lieru i Berlaaru ostalo bez posla;

H. budući da je Belgija navela da je u dogovoru sa socijalnim partnerima i u skladu s člankom 7. stavkom 4. Uredbe o EGF-u sastavljen usklađeni paket personaliziranih usluga; budući da su sindikati i organizacije poslodavaca na svim razinama uključeni u aktivnosti VDAB-a;

I. budući da EGF ne smije premašiti najviši godišnji iznos od 30 milijuna EUR (u cijenama iz 2018.), kako je utvrđeno člankom 8. Uredbe Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021. – 2027.;

stoga Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja poziva Odbor za proračune da kao nadležni odbor u svoj prijedlog rezolucije uvrsti sljedeće prijedloge:

1. podsjeća da je cilj EGF-a pokazati solidarnost s korisnicima i pružiti im potporu; smatra da bi financijski doprinos iz EGF-a ponajprije trebao biti usmjeren na aktivne mjere politike na tržištu rada i personalizirane usluge čiji je cilj brza reintegracija korisnika u pristojno i održivo zaposlenje u okviru njihova prvobitnog područja djelatnosti ili izvan njega; naglašava važnost pripreme radnika za hitno potrebnu zelenu i digitalnu tranziciju europskoga gospodarstva i društva te pružanja podrške tim radnicima; u tom kontekstu ponavlja važnu ulogu Unije koja, među ostalim u okviru EGF-a, doprinosi financiranju potrebnih kvalifikacija za pravednu tranziciju u skladu s europskim zelenim planom;

2. slaže se s Komisijom da su uvjeti iz članka 4. stavka 2. točke (a) Uredbe o EGF-u ispunjeni i da Belgija u skladu s tom Uredbom ima pravo na financijski doprinos u iznosu od 7 999 015 EUR, odnosno 85 % ukupnog troška od 9 410 607 EUR, što obuhvaća troškove za personalizirane usluge u iznosu od 9 034 607 EUR i troškove za aktivnosti pripreme, upravljanja, informiranja i promidžbe te kontrole i izvješćivanja u iznosu od 376 000 EUR;

3. konstatira da je Belgija pružila sva potrebna jamstva da su ispunjeni zahtjevi utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom i zakonodavstvom EU-a o kolektivnom otkazivanju te da će se u pristupu predloženim mjerama i njihovoj provedbi poštovati načela jednakog postupanja i nediskriminacije;

4. napominje da niskokvalificirani i stariji radnici imaju mnogo manje mogućnosti za povratak na tržište rada u regiji te da su otpuštanja u poduzeću Van Hool najteže pogodila te ranjive skupine; podsjeća na profil otpuštenih radnika, od kojih je trećina starija od 50 godina, a 80 % ima srednjoškolsko ili niže obrazovanje i zastarjele vještine te smatra da će, uz smanjenje broja slobodnih radnih mjesta i smanjenje ravnoteže u njihovoj geografskoj raspodjeli, radnicima biti potrebna dodatna prilagođena potpora, osobito ciljana pomoć pri usavršavanju i prekvalifikaciji, kako bi im se pomoglo da se uspješno vrate na tržište rada;

5. ističe da je Belgija potvrdila da za mjere za koje prima financijski doprinos iz EGF-a neće primati financijski doprinos iz drugih financijskih instrumenata Unije;

6. konstatira da se personalizirane usluge koje će se pružati radnicima i samozaposlenim osobama sastoje od sljedećih mjera: (a) savjetnika za socijalnu intervenciju (SIA) i registracije radnika, (b) pomoći pri traženju zamjenskog posla (administrativna i psihološka potpora, osobne procjene, procjena digitalnih vještina, pomoć pri traženju posla ili pomoć u samozapošljavanju, savjeti o pregovaranju o ugovorima o radu itd.), (c) potpore za traženje zaposlenja i pogodnih radnih mjesta, (d) profesionalnog usmjeravanja, (e) osposobljavanja, prekvalifikacije i strukovnog osposobljavanja i (f) obuke na radnom mjestu; s obzirom na dob i obrazovni profil ciljanih korisnika, naglašava da bi pri pružanju usluga prilagođenih potrebama trebalo uzeti u obzir posebne potrebe tih skupina;

7. posebno ističe važnost članka 7. stavka 2. Uredbe o EGF-u, kojim se zahtijeva da se usklađenim paketom predvide budući izgledi na tržištu rada i tražene vještine, koje su kompatibilne s prelaskom na održivo gospodarstvo koje se temelji na učinkovitom korištenju resursa i s posebnim naglaskom na širenje vještina potrebnih u digitalnom industrijskom dobu; pozdravlja činjenicu da osposobljavanje u području IKT-a u okviru paketa i dodatna potpora predviđena u okviru pomoći pri traženju zamjenskog posla uključuju takve vještine, posebno procjenu digitalnih vještina i prilike za radnike da posuđuju prijenosno računalo i dobiju osposobljavanje o tome kako ga upotrebljavati i kako saznati odgovore na digitalna pitanja;

8. podsjeća na mogućnost posebnih vremenski ograničenih mjera u okviru usklađenog paketa, uključujući, među ostalim, isplatu doplataka za skrb o djeci, kako je predviđeno člankom 7. stavkom 2. točkom (b) Uredbe o EGF-u, kako bi se tražiteljima zaposlenja olakšalo sudjelovanje u predloženim aktivnostima.